

Γράφει ο **Νίκος Ξηρουδάκης**

Παλαιότερη δημοσίευση της Παντιέρας

Ένα βίντεο - ιστορικό ντοκουμέντο, παρουσιάζει σήμερα η **Παντιέρα**. Περιέχει στιγμιότυπα από τη **δεύτερη κηδεία του Νίκου Ζαχαριάδη στην Αθήνα**, στο Α' Νεκροταφείο, σαν σήμερα πριν από 29 χρόνια, το **Σάββατο 28 Δεκέμβρη 1991**. Το βίντεο προέρχεται από το αρχείο του δημοσιογράφου και συγγραφέα **Τάσου Κωστόπουλου**.

Ο κατά γενική ομολογία επιφανέστερος **Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ Νίκος Ζαχαριάδης**, μία από τις δύο μεγαλύτερες προσωπικότητες που ανέδειξε το ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα, κηδεύτηκε δύο φορές.

-Την πρώτη, τον Αύγουστο του μακρινού **1973** στα μουλωχτά, με **πλαστό πιστοποιητικό θανάτου** που ανέγραφε σαν αιτία θανάτου «**οξεία καρδιακή προσβολή**». Είναι πλέον γνωστό ότι ο Νίκος Ζαχαριάδης αυτοκτόνησε την 1η Αυγούστου του '73. Για όποιον φυσικά γνωρίζει τα διατρέξαντα, η αυτοκτονία αυτή ισοδυναμούσε με εξόντωση.

-Τη δεύτερη, στην Ελλάδα, ένα παγωμένο και βροχερό **Σάββατο στις 28 του Δεκέμβρη του 1991**. Συγκέντρωσε στην δεύτερη αυτή κηδεία του ένα εντυπωσιακά **ετερόκλητο πολιτικά πλήθος** παλαιότερων και 'εν ενεργεία' αγωνιστών.

-Μέλη και στελέχη του **ΚΚΕ** και της **ΚΝΕ**, ανάμεσά τους ο **Χαρίλαος Φλωράκης** με το μπερέ του, ο **Νίκανδρος Κεπέσης**, ο **Σπύρος Χαλβατζής**, η **Αλέκα Παπαρήγα** και πολλοί άλλοι.

-Ο γιός του **Σήφης** και η μητέρα του, σύζυγος του Νίκου Ζαχαριάδη, **Ρούλα Κουκούλου**.

-Παλιοί αντάρτες του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας -ΔΣΕ, συναγωνιστές του Ζαχαριάδη από το Γράμμο και την Τασκένδη, ανάμεσά τους ο **Πέτρος Τουλούδης**.

-Μέλη οργανώσεων της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, παλιοί αλλά και νεώτεροι αγωνιστές του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος, από όλες μα όλες τις πλευρές, νεολαίοι με σκουλαρίκια, διανοούμενοι, στελέχη παλαιότερα και πιο πρόσφατα της ανανεωτικής αριστεράς, αναρχικοί αγωνιστές κ.ά.

Αναφέρουμε ενδεικτικά, από όσους έχουν φύγει από τη ζωή, τον **Άγγελο Ελεφάντη**, τον **Χρίστο Μπίστη**, τον **Νίκο Κουλούρη** και τον **Γιάννη Μπουκετσίδα**. Πολλούς άλλους μπορείτε να αναγνωρίσετε στο βίντεο.

Σημειώνουμε μόνο ότι, παρά τα όσα έχουν γραφεί στο διαδίκτυο, παρευρίσκονταν και στελέχη του **Μ-Λ ΚΚΕ**, όπως μπορεί να διακρίνει κανείς και στο βίντεο.

Είναι ένα ερώτημα, τι είναι αυτό που ώθησε ανθρώπους από τόσο διαφορετικούς χώρους να κατακλύσουν το χώρο του Πρώτου Νεκροταφείου.

Και όμως, δεν είναι παράξενο. Ο Ζαχαριάδης συμβόλιζε ταυτόχρονα την **ενότητα** και την **αγωνιστικότητα** του λαϊκού κινήματος και της αριστεράς. Συμβόλιζε την ελληνική **«έφοδο στον ουρανό»** που επιχειρήθηκε με το όπλο στο χέρι στο Γράμμο και το Βίτσι, στις πόλεις και τις φτωχογειτονιές της Ελλάδας.

Όσοι αναφέρονται στους αγώνες και τις θυσίες της αριστεράς και του κομμουνιστικού κινήματος, όσοι ενδιαφέρονται οι θυσίες αυτές να γίνουν κάποτε αποτελεσματικές, σε όποιο ιδεολογικό ή πολιτικό μετερίζι και αν στέκονται, αναγνωρίζουν στο πρόσωπο του Νίκου Ζαχαριάδη το **σύμβολο μιας ολόκληρης εποχής**.

Μιας εποχής αγώνων, ανιδιοτελών αγώνων και θυσιών, για μια άλλη κοινωνία. Άλλη, όχι γενικά και αόριστα αλλά για μια Ελλάδα της δουλειάς και της λευτεριάς, μια Ελλάδα σοσιαλιστική, κομμουνιστική. Αγώνων που δεν δικαιώθηκαν. Αγώνων που συνεχίζονται για την **κομμουνιστική απελευθέρωση** της κοινωνίας από την **καπιταλιστική βαρβαρότητα**, που δείχνει όλο και πιο απροκάλυπτα το γερασμένο και αποτρόπαιο πρόσωπό της.

“Άτυπα”, είχαν μοιραστεί οι χώροι: Οι ‘επίσημοι’ στην **εκκλησία**, οι εξωκοινοβουλευτικοί **στον τάφο...**

Αποχώρησε μετά την εκκλησία ο Χαρίλαος, «*μην τυχόν και σηκωθεί ο νεκρός*», είπαν κάποιοι... Πρόσφατο ήταν το **’89**, υπήρχε όμως και το τραγικό **‘σημείωμα από την άλλη μεριά’** του αυτόχειρα: «*Το κουφάρι μου το κληροδοτώ στους Μπρέζνιεφ, Κολιγιάννη, Φλωράκη και Σία...*», και «*βγαίνει ότι ο Λουλές τόχασε το στοίχημα*».

Στο βίντεο ακούγεται η ομιλία του **Σπύρου Χαλβατζή**, εκ μέρους του **ΚΚΕ**, και του **Νίκανδρου Κεπέση**, από την **Πανελλήνια Ένωση Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης -ΠΕΑΕΑ**. Μίλησε ακόμη ο **Πέτρος Τουλούδης**. Αργότερα στον τάφο έγιναν και άλλες ομιλίες.

Συγκινητική είναι η στιγμή που οι ηλικιωμένοι συναγωνιστές του από την Τασκένδη, τραγουδούν το **τραγούδι του Ζαχαριάδη** («*Το μπουντρούμι δεν τον λυγά [...] Ζαχαριάδη αγωνιστή, βαρβαρότητας γκρεμιστή...*»).

Πολλά μπορεί να αναφέρει κανείς για την προσωπικότητα, τη ζωή και το έργο του Νίκου Ζαχαριάδη που έφυγε συκοφαντημένος. Για τα θετικά και τα αρνητικά της συμβολής του στο ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα, από το **1931**, όταν μετά την «*χωρίς αρχές φραξιονιστική πάλη*» (1928 – 1931) ανακηρύχθηκε γραμματέας του κόμματος, μέχρι την **6η Ολομέλεια του 1956** που τον καθαίρεσαν τα «*αδελφά κόμματα*» με τις γνωστές διαδικασίες, την εισήγηση του **Ρουμάνου Γκεόργκι Ντεζ** και τις παρεμβάσεις του **Φιλανδού Ότο Κοουσίνεν**. Δεν είναι φυσικά αυτός ο στόχος του σύντομου αυτού σημειώματος που συνοδεύει το βίντεο. Ας επιτραπεί να αναφέρουμε μόνο μία λεπτομέρεια:

Κατά την αναγκαστική υποχώρηση των ανταρτών προς την Αλβανία, κάτω από τους βομβαρδισμούς των αεροπλάνων και τα πυρά του πυροβολικού, ο Ζαχαριάδης έφυγε τελευταίος απ' όλους. Βγήκε από την Ελλάδα αφού πρώτα βεβαιώθηκε ότι πέρασε και ο τελευταίος αντάρτης.

Μας το έχει αναφέρει ο επιστήθιος φίλος του Ν. Ζαχαριάδη, ο αντάρτης, συγγραφέας και λογοτέχνης **Αλέξης Πάρνης** που τον συνόδευε. Το γράφει μάλιστα στο γνωστό βιβλίο του «*Η Οδύσσεια των Διδύμων*». Το αναφέρει όμως και η γυναίκα του Ρούλα Κουκούλου.

Μεταξύ άλλων στη διάρκεια της κηδείας ακούστηκαν τα συνθήματα: «Κάπα - κάπα Ε, το κόμμα σου λαέ», «Νίκο σε σκοτώσαν και τόχαν μυστικό, γιατί σε τρέμαν ακόμα και νεκρό», «Της εργατιάς το κόμμα να χτίσουμε ξανά», «Ζήτω το παλιό, μεγάλο ΚΚΕ», «Ζει, ζει, ο Ζαχαριάδης ζει. Ζει, ζει και θα εκδικηθεί», «Τιμή και δόξα στο Ζαχαριάδη», «Νίκο ζεις, εσύ μας οδηγείς».

Δείτε ακόμη:

[Νίκος Ζαχαριάδης: Αδριανούπολη \(ή Νικομήδεια\) 27/4/1903 - Σουργκούτ 1/8/1973](#)

[Τα βίντεο της εκδήλωσης για το έργο του Ν. Ζαχαριάδη](#)